

УДК 338.48

<https://doi.org/10.17721/2308-135X.2021.66.3-9>

Бучко Жанна Іванівна,
доктор географічних наук, доцент

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна, e-mail: zhanna.buchko@gmail.com

ТУРИСТИЧНА ОСВІТА В УМОВАХ КАРАНТИНУ: ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА РІШЕННЯ

Метою написання статті є обґрунтування методичної та технологічної складових організації та впровадження дистанційного навчання та узагальнення досвіду його використання на прикладі технологічної платформи Moodle, що діє в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Методика роботи полягала в систематизації чотирьох місяців досвіду дистанційної освіти, здобутого в умовах обмежень карантину та соціального дистанціювання під час епідемії COVID-19. Проаналізовано й співставлено різноманітні платформи та інформаційні ресурси онлайн-навчання та виокремлено їх переваги й недоліки. Синтезовано комплексний підхід до організації та впровадження дистанційного навчання.

Результати. Автором було узагальнено виклики, що постали перед освітою та суб'єктами освітнього процесу в час запровадження карантинних обмежень та інтенсивного впровадження методик, моделей і технологій дистанційного навчання в процесі підготовки фахівців туризму. Виявлено переваги дистанційного навчання в умовах карантину: доступність, мобільність, технологічність, гнучкість. Обґрунтовано вибір режиму дистанційної форми навчання: індивідуального, асинхронного та синхронного. Встановлено переваги некомерційної системи дистанційної освіти Moodle для впровадження у навчальний процес вищих навчальних закладів, які готують фахівців сфери туризму. Виділені переваги системи Moodle: вільне та безкоштовне розповсюдження; поширення програми у відкритому коді; можливості для комунікації; наявність інструментів для оцінювання самостійної роботи і знань студентів; зручний інтерфейс. Виявлено ключові тенденції ефективного вирішення прикладних питань дистанційного навчання щодо пошуку й застосування різноманітних технологічних платформ та інших ресурсів, а саме: швидка адаптація до нових умов, пошук, апробування та опанування можливостями технологічних платформ дистанційного онлайн-навчання; наповнення навчальних дистанційних курсів відповідними навчально-методичними матеріалами; розробка швидких алгоритмів комунікації зі студентами; перехід до онлайн-занять за розкладом; проведення атестаційних та кваліфікаційних випускових іспитів у синхронному режимі. Запропоновано алгоритм організації та впровадження дистанційного онлайн-навчання на прикладі дисципліни «Екологічний агротуризм» для студентів спеціальності 242 «Туризм» освітньої програми «Міжнародний туризм». Виявлено переваги й недоліки дистанційного навчання в умовах карантинних обмежень в туристичній освіті України.

Науковою новизною роботи є рекомендації щодо оптимальних підходів в організації дистанційного онлайн-навчання, його технологічних особливостей.

Практична значущість дослідження полягає в можливості впровадження отриманого досвіду у навчальний процес відповідно до викликів карантинних обмежень в освіті найближчого часового періоду. Результати дослідження використані в підготовці фахівців з туризму в навчальному процесі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Ключові слова: туристична освіта, дистанційне навчання, карантинні обмеження.

УДК 338.48

<https://doi.org/10.17721/2308-135X.2021.66.3-9>

Бучко Жанна Іванівна,
доктор географічних наук, доцент

Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича, г.
Черновцы, Украина, e-mail: zhanna.buchko@gmail.com

ТУРИСТИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В УСЛОВИЯХ КАРАНТИНА: ВЫЗОВЫ, ТЕНДЕНЦИИ И РЕШЕНИЯ

Цель написания статьи – обоснование методической и технологической составляющих организации и внедрения дистанционного образования и обобщение опыта его использования на примере технологической платформы Moodle, что действует в Черновицком национальном университете имени Юрия Федьковича.

Методика работы состояла в систематизации четырех месяцев дистанционной работы в условиях ограничения карантина и социального дистанцирования во время эпидемии COVID-19. Проанализировано и сопоставлено разнообразные платформы и информационные ресурсы онлайн-обучения и выявлено ихние преимущества и недостатки. Синтезирован комплексный подход к организации и внедрению дистанционного образования.

Результаты. Автором обобщены вызовы, которые возникли перед образованием и субъектами образовательного процесса во время действия карантинных ограничений и интенсивного внедрения методик, моделей и технологий дистанционного обучения в процессе подготовки специалистов туризма. Выявлены преимущества дистанционного образования в условиях карантина: доступность, мобильность, технологичность, гибкость. Обоснован выбор режима дистанционной формы обучения: индивидуального,

асинхронного, синхронного. Установлено переваги некомерційної системи дистанційного навчання Moodle для впровадження в навчальний процес вищих навчальних закладів, які готують фахівців сфери туризму. Виділено переваги системи Moodle: вільне і безкоштовне поширення; поширення програми в відкритому коді; можливості для комунікації; наявність інструментів для оцінки самостійної роботи і знань студентів; зручний інтерфейс. Виявлені ключові тенденції ефективного рішення практичних питань дистанційного навчання в контексті пошуку і використання різноманітних технологічних платформ і інших ресурсів, а саме: швидка адаптація до нових умов, пошук, апробування і освоєння можливостей технологічних платформ дистанційного онлайн-навчання; заповнення навчальних дистанційних курсів відповідними навчально-методичними матеріалами; розробка швидких алгоритмів комунікації зі студентами; перехід до онлайн-заняттям за розписом; проведення атестаційних і кваліфікаційних випускних іспитів в синхронному режимі. Представлено алгоритм організації і впровадження дистанційного онлайн-навчання на прикладі навчальної дисципліни «Екологічний агротуризм» для студентів спеціальності 242 «Туризм» освітньої програми «Міжнародний туризм». Виявлено переваги і недоліки дистанційного навчання в умовах карантинних обмежень в туристичній освіті України.

Науковою новизною роботи є рекомендації в контексті оптимальних підходів в організації дистанційного онлайн-навчання, його технологічних особливостей.

Практичне значення дослідження полягає в можливості впровадження отриманого досвіду в навчальний процес відповідно до викликів карантинних обмежень в освіті найближчого часового періоду. Результати дослідження використані в підготовці фахівців по туризму в навчальному процесі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Ключові слова: туристична освіта, дистанційне навчання, карантинні обмеження.

UDC 338.48

<https://doi.org/10.17721/2308-135X.2021.66.3-9>

Buchko Zhanna Ivanivna,
Doctor Of Sciences (Geography), Associate Professor

Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, Ukraine,
e-mail: zhanna.buchko@gmail.com

TOURISM EDUCATION IN QUARANTINE REALITY: CHALLENGES, TENDENCIES, AND SOLUTIONS

The goals of this article are to explain the methodological and technological components that were used to plan and implement distance learning and to share the general experience of distance learning using Moodle learning management system at Yuri Fedkovich Chernivtsi National University.

The methodology of our work was based on systematizing the experience we gained during the four months of distance learning in the reality of quarantine and shelter-in-place requirements of COVID-19 epidemics. We analyzed and compared various online platforms and information resources and identified their advantages and disadvantages. As a result, a universal approach to organizing and providing instruction remotely has been synthesized.

The results. The authors have summarized the challenges facing education and the subjects of the educational process during the introduction of quarantine restrictions and intensive implementation of methods, models, and technologies of distance learning in the training of tourism professionals. The findings show the advantages of distance learning under quarantine conditions. They include accessibility, mobility, manufacturability, and flexibility. We also provide reasoning for our choice of distance learning mode: individual, asynchronous and synchronous. We also show the advantages of the open-source learning management system Moodle for the use in the institutions of higher education that train professionals in the field of tourism. We highlight the following advantages of Moodle as a distance learning platform: unlimited and free distribution, open source, opportunities for communication, tools for assessing students' work and progress, and user-friendly interface. We have established key tendencies of effective solutions of applied challenges in distance learning from the point of view of identifying and adopting different technological platforms and other resources. They include rapid adaptation to new conditions, exploring the affordances of technological platforms for distance learning, building distance courses in Moodle and filling course shells with appropriate learning materials, development of fast algorithms of communication with students, transition to and scheduling of online classes, conducting attestation and qualifying final exams synchronously. We explain our procedural workflow of implementing distance learning using an example of teaching a course on "Ecological Agro-Tourism" to students in specialty code 242, "Tourism" of the educational program "International tourism." We provide a list of pros and cons of distance learning specific for tourism education in Ukraine during quarantine-imposed restrictions.

The novelty of this work is in the developed recommendations on optimal approaches to setting up online distance learning and the related specific technology solutions.

The implications of this study show the possibilities and ways of incorporating the compiled experience to the educational process of other majors as related to challenges in education due to quarantine-related restrictions. The results of our study were applied to facilitate professional education at Yuri Fedkovich Chernivtsi National University.

Keywords: tourism education, distance learning, quarantine-imposed restrictions

Постановка проблеми. В умовах трансформації режиму карантину в світі розвивається експертний діалог щодо тенденцій проведення навчання в закладах освіти, зокрема й вищої. Зростає зацікавленість і попит на альтернативні джерела та механізми отримання необхідних знань і перспективних навичок. У цих умовах вітчизняні громадсько-експертні обговорення поточних проблем освіти поки що сконцентровані переважно на прикладних питаннях «дистанційного навчання», створенню, пошуку й застосуванню різноманітних технологічних платформ та ресурсів.

Терміни Moodle, Google meet, Zoom, Cisco Webex Meeting тощо, які донедавна ще зовсім не були актуальними й популярними, упродовж короткого періоду наповнилися сенсом і стали щоденною реальністю та відповіддю на виклики, спричинені пандемією COVID-19.

Вимушене впровадження онлайн-навчання, з одного боку, прискорило освоєння дистанційних технологій, зробивши освіту доступнішою. З іншого, з'явилося багато викликів і питань: як завершиться навчальний рік, відбудеться вступна кампанія і у якому форматі розпочнеться новий навчальний рік? Однозначних відповідей на усі ці питання немає.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загострення інтересу до дистанційної освіти, технологічних платформ та ресурсів пов'язане з осмисленням інноваційних змін, що відбуваються у світі. У дослідженнях Миронова Ю.Б., Миронової М.І. зокрема значна увага приділяється ролі дистанційного навчання як ефективної форми організації самостійної роботи у процесі підготовки фахівців сфери туризму. На думку авторів, «Дистанційна освіта органічно поєднує комп'ютерні та Інтернет-технології навчання. Сучасні технології, на яких базуються дистанційні курси, є з'єднувальною ланкою між студентом і викладачем, які можуть перебувати за тисячі кілометрів один від одного. Навчання проводиться за допомогою мережі Інтернет, по e-mail та за допомогою сучасних месенджерів» [1].

Особливо актуальними питання дистанційної освіти постали на початку 2020 року у зв'язку з впливом пандемії COVID-19, яка докорінно змінила освітній ландшафт. Ці проблеми порушуються в працях Полторакова О. та Щиголь І., які загострюють увагу на прикладних питаннях дистанційного навчання. Йдеться зокрема про формування Soft Skills, до яких зараховують «навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше» [4]. Оцінюючи онлайн-освіту в цілому позитивно, деякі автори застерігають щодо її недоліків, серед яких – загрози самоорганізації та ефективному управлінню своїм навчальним процесом. Цьому присвячена стаття проректорки Українського католицького університету Опацької С. [2], в якій серед інших питань порушується проблема, перед якою постає абітурієнт: як обрати університет та спеціальність в умовах кризи, карантину і глобальних освітніх змін?

Без широкомасштабного впровадження онлайн-технологій неможливе також вирішення питань доступності та інклюзивності, гнучкості для окремих категорій здобувачів, які працюють, формування індивідуальної траєкторії навчання здобувача та впровадження дуальної освіти, чому присвячена публікація колективу авторів за редакцією Стадного Є. та Николаєва Є. [5].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Власний досвід онлайн-освіти, здобутий упродовж чотирьох місяців в умовах карантинних обмежень та соціального дистанціювання під час пандемії COVID-19, дає підстави сформулювати тенденції та запропонувати рішення щодо подолання викликів, що постали перед освітою в туризмі. Доречним виявилось проаналізувати й співставити різноманітні платформи та інформаційні ресурси онлайн-навчання та виокремити їх переваги й недоліки, синтезувавши комплексний підхід до організації та впровадження дистанційного навчання.

Метою дослідження є обґрунтування методичної та технологічної складових організації та впровадження дистанційного навчання та узагальнення досвіду його використання на прикладі технологічної платформи Moodle, що діє в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та паралельного проведення онлайн-занять з дисципліни «Екологічний агротуризм» в режимі Google meet зі студентами спеціальності 242 «Туризм» освітньої програми «Міжнародний туризм», що діє в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Виклад основного матеріалу. У сучасній освіті України активно використовуються інформаційні технології та комп'ютерна техніка. Головне завдання освітнього процесу в епоху електронного середовища – підготовка конкурентоспроможного фахівця. Це стимулює перегляд традиційних моделей навчання і трансформацію їх у мережеві й інформаційно-телекомунікаційні технології освіти. Електронне навчання базується на використанні можливостей інтернету, технологічних платформ та ресурсів і впливає на якість освітніх послуг, суттєво урізноманітнюючи

їх. Цілями електронного навчання є: доступ до освітніх ресурсів у будь-який час з будь-якого місця, де є доступ до мережі; використання інноваційних педагогічних технологій; самостійна чи колективна робота з електронними навчальними матеріалами.

Використання Web-технологій та віддалений доступ до навчальних матеріалів забезпечує ряд переваг, але також і суттєвих недоліків ефективності фахової підготовки, її доступності та масовості.

Система дистанційного навчання має ряд переваг:

- 1) доступність (можливість навчатися незалежно від місця свого місцезнаходження);
- 2) мобільність (здатність підтримувати зворотній зв'язок між викладачем і студентом);
- 3) технологічність (інноваційні досягнення інформаційних і телекомунікаційних технологій);
- 4) гнучкість (можливість в будь-який момент продемонструвати потрібну презентацію, відеофайл, графічне зображення тощо).

У забезпеченні ефективності навчання та самостійної роботи важливе значення має вибір конкретної системи дистанційної освіти (СДО), яка б «забезпечила необхідні засоби для представлення дистанційних курсів, інтерфейс взаємодії викладача та студента, інструменти для оцінювання знань студентів та ведення статистики» [1]. Такою оптимальною некомерційною СДО для впровадження у навчальний процес вищих навчальних закладів є система Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) [3]. До вагомих переваг СДО Moodle слід віднести:

- 1) вільне та безкоштовне розповсюдження системи;
- 2) поширення програми у відкритому коді, що дає можливість створення і подальшої розробки додаткових модулів;
- 3) широкі можливості для комунікації - чат, форум, внутрішня пошта та ін.;
- 4) наявність різноманітних інструментів для оцінювання самостійної роботи і знань студентів;
- 5) представлення достатньої інформації про самостійну роботу студентів;
- 6) зручний інтерфейс [1].

Система Moodle дає можливості оцінювання всіх елементів курсу та перегляду останніх змін: зарахованих на курс студентів, повідомлення форумів, персональні повідомлення, спроби проходження тестів та виконання завдань курсу. Важливим механізмом технологічної платформи є встановлення часових налаштувань та дедлайнів. Для прикладу, авторський дистанційний курс з навчальної дисципліни «Екологічний агротуризм» містить лекційний матеріал, доступний для опрацювання, презентації до лекційних тем, методичні розробки до виконання практичних робіт, завдання для самостійної роботи (завантажуються в систему з визначеними термінами виконання) та тестові завдання (запрограмовані на конкретні часові межі з автоматичним оцінюванням і відображенням результатів у журналі оцінок), інші методичні матеріали (відеофайли, картографічні матеріали).

Дистанційна форма навчання може відбуватися в індивідуальному, асинхронному та синхронному режимах.

Індивідуальний режим навчання забезпечується наповненістю навчального порталу, що містить програмне забезпечення, яке дозволяє проведення всіх дій, пов'язаних з дистанційним навчанням. Студентові, зарахованому на дистанційний курс, надається доступ до навчальних матеріалів (конспектів лекцій, методичних розробок щодо виконання практичних робіт, додаткових файлів).

Асинхронний режим також не передбачає одночасного контакту між студентом і викладачем в реальному часі. Пакет програм такої системи містить бази даних, в яких зберігаються матеріали конкретних курсів.

Навчання в синхронному режимі дає можливість учасникам курсу і викладачу вільно спілкуватися у «режимі реального часу». Заняття відбуваються під повним контролем викладача як онлайн-лекції, практичні чи семінарські заняття за розкладом. Такий режим успішно реалізовується в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича вже з третього тижня запровадження карантинних обмежень у зв'язку з пандемією COVID-19 (з 23 березня 2020 року) і регулюється нормативною документацією освітнього закладу. До системи дистанційної освіти Moodle успішно інтегрується технологічна платформа Google meet, що дає технічні можливості проводити онлайн-заняття в синхронному режимі.

Істотною перевагою дистанційних курсів системи Moodle є структурування в часі, що дає можливість студентові краще адаптуватися до тижневих навчальних циклів, швидко знайти

потрібний навчальний матеріал, завдання, тест чи URL-посилання на зустріч-meet. Приклад інтерфейсу СДО Moodle наведено на рис. 1.

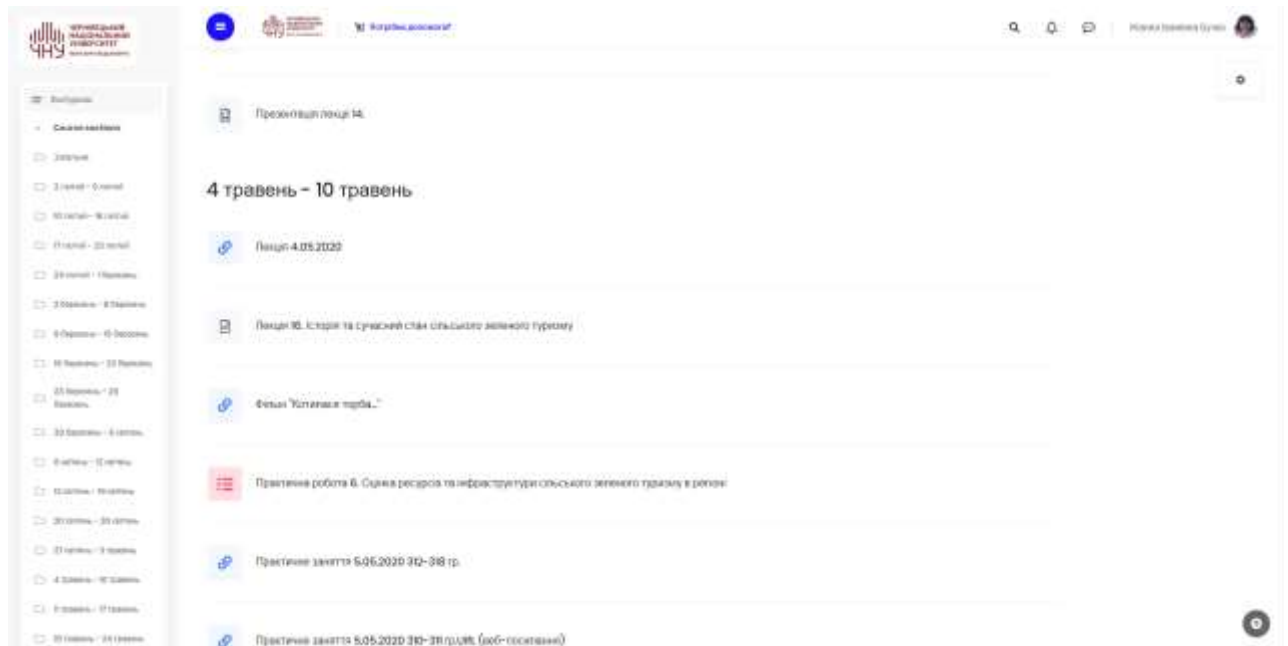

Рис. 1. Сторінка дистанційного курсу «Екологічний агротуризм»

Використанням платформи дистанційного навчання Moodle можливе при індивідуальному, асинхронному та синхронному режимах навчання. У поєднанні з ресурсом Google meet стає оптимальним майданчиком впровадження організованого структурованого онлайн-навчання за розкладом. Така гібридна форма мотивує здобувачів освіти до систематичного навчання шляхом відвідування лекційних та практичних занять, виконання поточних завдань курсу (зі встановленими дедлайнами), проходження тестового проміжного та підсумкового контролю. При виборі підсумкового контролю у формі усного чи письмового іспиту з використанням розроблених білетів доцільно користуватися генератором випадкових чисел. Цей метод використовувався також в роботі екзаменаційної комісії з випуску бакалаврів спеціальності 242 «Туризм», ОП «Міжнародний туризм» географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Підсумкова атестація була проведена у вигляді онлайн-тестування на платформі Moodle за задалегідь розробленим екзаменаційною комісією банком тестових завдань з дисциплін «Організація туризму», «Менеджмент туризму» та «Туристичне країнознавство». Усний іспит з дисципліни «Ділова іноземна мова» було проведено у форматі відеоконференції з використанням цифрових технологій (Google meet). Під час проведення атестаційного іспиту була забезпечена ідентифікація особи здобувачів вищої освіти. Для вибору екзаменаційного питання використано алгоритм випадкового вибору запитань.

Вагомою й важливою перевагою поєднання технологічних платформ Moodle та Google meet стала також можливість збереження відеозапису кожного із «аудиторних» занять і розміщення цих матеріалів у системі Moodle у відповідних тижневих циклах. Це дає змогу студенту в будь-який зручний час повторно переглянути матеріал.

Новий спосіб навчання – динамічний, доступний у будь-якому місці, в будь-який час. Проте нова система встановлює нові вимоги як для студентів, так і для викладачів, які готують матеріали та контролюють процес навчання, такі як постійний доступ до мережі Інтернет, вміння користуватися необхідним програмним забезпеченням. Так, під час чотирьох місяців онлайн-навчання відзначено наступні проблеми й недоліки:

- 1) технічні ускладнення комунікації з окремими студентами;
- 2) під час проведення поточного тестового контролю та атестаційних іспитів у режимі онлайн іноді виникають тимчасові технічні проблеми, пов'язані зі збоями інтернет-зв'язку;
- 3) недостатній рівень відповідальності окремих здобувачів освіти;

4) тестова форма поточного та підсумкового контролю не дає можливості розкрити комунікативні компетентності здобувачів вищої освіти.

Враховуючи особливості організації освітнього процесу в умовах карантину та посткарантинний період, слід приділити особливу увагу якості наповнення навчальних дисциплін на платформі дистанційного навчання Moodle та оптимізувати форми й методи дистанційного навчання з активним залученням стейкхолдерів. Зокрема, під час проведення онлайн-занять з дисципліни «Екологічний агротуризм» активно використовувалися можливості підключення до занять на платформі Google meet представників національного природного парку «Вижницький» та власників садиб сільського зеленого туризму с. Виженка.

Серед позитивних моментів вимушеного онлайн-навчання слід відзначити високий рівень фахової підготовки, хорошу організованість студентів та оволодіння ними навичок роботи в умовах дистанційного навчання та викликів карантину.

Викладання онлайн у нинішньому його вигляді не може успішно конкурувати з офлайновим, воно є вимушеним. Для зміщення пріоритетів та покращення його ефективності слід застосовувати сучасні методики викладання, що базуються на науковому підґрунті. Це забезпечить високу якість освіти. Критично важливим є підвищення рівня своєї викладацької майстерності кожним із викладачів та підтримка в цьому закладами освіти.

Висновки. Виклики, що постали перед учасниками освітнього процесу в період пандемії COVID-19, спровокували ряд тенденцій та швидких рішень, зокрема й у сфері підготовки фахівців туризму. Такими тенденціями виділені наступні: швидка адаптація до нових умов, пошук, апробування та опанування можливостями технологічних платформ дистанційного онлайн-навчання; наповнення навчальних дистанційних курсів відповідними навчально-методичними матеріалами; розробка швидких алгоритмів комунікації зі студентами; перехід до онлайн-занять за розкладом; проведення атестаційних та кваліфікаційних випускових іспитів у синхронному режимі.

Період навчання в умовах карантину підняв багато важливих проблем у вищій освіті. Проте ці проблеми стали підґрунтям для нових можливостей та шляхів подолання викликів. Вбачаються як важливі наступні кроки: моніторинг процесів та ефективності реалізації дистанційного навчання через встановлення якісного зворотного зв'язку і від викладачів, і від студентів; аналіз недоліків та переваг такого навчання; обмін досвідом з іншими закладами освіти; використання літнього періоду для відпрацювання процесів дистанційного навчання; підготовка до ймовірно можливої змішаної моделі навчання (поєднання онлайн- та офлайн-).

Система електронної освіти навчання не може конкурувати із традиційними формами навчання, але є незворотною альтернативою. Саме тому ресурси електронного навчання набувають значної популярності. Але залишається невирішеним ще ряд питань: як адаптувати вимоги дистанційної освіти до потреб соціальності та як не втратити інших основних компонентів освітнього процесу, спрямованих на набуття соціальних компетентностей майбутніх фахівців туристичної сфери.

Список використаних джерел

1. Миронов Ю. Б., Миронова М. І. Дистанційне навчання як ефективна форма організації самостійної роботи у процесі підготовки фахівців сфери туризму / Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Викладання економічних дисциплін в умовах глобалізаційних та інтеграційних перетворень» (м. Харків, 1 червня 2018 р.). – Харків: ХНАДУ, 2018. – 132 с. – С. 118-120. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/myronov21.htm (дата звернення: 28.06.2020).
2. Опацька С. Навіщо мені освіта? URL: https://zaxid.net/navishho_meni_oshvita_n1502561?fbclid=IwAR0jTUiZe3u5fpmBg3EoxyY8UyKNdlLua7YNXh07cnR5XdrGthxn71vR6k (дата звернення: 05.06.2020).
3. Освітня платформа «Moodle» / Офіційний веб-сайт – URL: <https://moodle.org/> (дата звернення: 28.06.2020).
4. Полтораков О., Щиголь І. Як не провалитися у соціальний аутизм - URL: <https://dt.ua/SOCIUM/yak-ne-provalitisy-a-socialniy-autizm-348657.html?fbclid=IwAR3cqiqJzTewnU41xA2lrje730MKe7zVpyMPosxHrwpNNQYzukdy0dGfxL4/?version=complete> (дата звернення: 10.06.2020).
5. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти / за ред. Стадного Є., Ніколаса Є. – Київ: МОНУ, 2020. – 58 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanavchannia-bookletspreads-2.pdf> (дата звернення: 26.06.2020).
6. Романовська О. О., Романовська Ю. Ю., Романовський О. О. Досвід вищої освіти Сполучених Штатів Америки ХХ–ХХІ століть. Книга 4. Особливості академічного (університетського) підприємництва у США другої половини ХХ – початку ХХІ століть : навч. посіб. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. – 240 с.
7. Совсун І. Шість проблем української вищої освіти, які виявив карантин // Вища освіта в Україні. - URL: <http://osvita.ua/vnz/74767/> (дата звернення: 25.06.2020).

Список использованных источников

1. Миронов Ю. Б., Миронова М. И. Дистанционное обучение как эффективная форма организации самостоятельной работы в процессе подготовки специалистов сферы туризма / Материалы Международной научно-методической конференции «Преподавание

- экономических дисциплин в условиях глобализационных и интеграционных преобразований» (г. Харьков, 1 июня 2018 р.). – Харьков: ХНАГУ, 2018. – 132 с. – С.118-120. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/myronov21.htm (дата обращения: 28.06.2020).
2. Опацкая С. Зачем мне образование? URL: https://zaxid.net/navishho_meni_osvita_n1502561?fbclid=IwAR0jTUZe3u5fpmBg3EoxyY8UyKNdlLua7YNXh07cnR5XdrGthxn71vR6k (дата обращения: 05.06.2020).
3. Образовательная платформа «Moodle» / Официальный веб-сайт URL: <https://moodle.org/> (дата обращения: 28.06.2020).
4. Полтораков О., Щиголь И. Как не провалиться в социальный аутизм URL: https://dt.ua/SOCIUM/yak-ne-provalitisya-u-socialniy-autizm-348657_.html?fbclid=IwAR3cqiQJzTewuU41xA2lrje730MKe7zVpyMPosxHrwpNNQYzuky0dGfxL4/?version=complete (дата обращения: 10.06.2020).
5. Рекомендации по внедрению смешанного обучения в учреждениях специального предвысшего и высшего образования / за ред. Стадного Е., Николаева Е. – Киев: МОНУ, 2020. – 58 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf> (дата обращения: 26.06.2020).
6. Романовская О. О., Романовская Ю. Ю., Романовский О. О. Опыт высшего образования Соединённых Штатов Америки XX–XXI столетий. Книга 4. Особенности академического (университетского) предпринимательства у США второй половины XX – начала XXI столетий: учеб. пособ. – К.: Изд-во НПУ им. М. П. Драгоманова, 2020. – 240 с.
7. Совсун И. Шесть проблем украинского высшего образования, которые выявил карантин // Высшее образование в Украине. - URL: <http://osvita.ua/vnz/74767/> (дата обращения: 25.06.2020).

References

1. Myronov Yu. B., Myronova M. I. (2018). Dystantsiine navchannia yak efektyvna forma orhanizatsii samostiinoi roboty u protsesi pidhotovky fakhivtsiv sfery turizmu / Materialy Mizhnarodnoi naukovy-metodychnoi konferentsii «Vykladannia ekonomichnykh dystsyplin v umovakh hlobalizatsiinykh ta intehratsiinykh peretvoren» (m. Kharkiv, 1 chervnia 2018 r.). – Kharkiv: KhNADU,. – 132 s. – С.118-120. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/myronov21.htm [in Ukrainian].
2. Opatska S. (2020). Navishcho meni osvita? URL: https://zaxid.net/navishho_meni_osvita_n1502561?fbclid=IwAR0jTUZe3u5fpmBg3EoxyY8UyKNdlLua7YNXh07cnR5XdrGthxn71vR6k [in Ukrainian].
3. Osvitnia platforma «Moodle» / Ofitsiinyi veb-sait – URL: <https://moodle.org/>
4. Poltorakov O., Shchyhol I. (2020). Yak ne provalytysia u sotsialnyi autyzm URL: https://dt.ua/SOCIUM/yak-ne-provalitisya-u-socialniy-autizm-348657_.html?fbclid=IwAR3cqiQJzTewuU41xA2lrje730MKe7zVpyMPosxHrwpNNQYzuky0dGfxL4/?version=complete [in Ukrainian].
5. Rekomendatsii shchodo vprovadzhennia zmishanoho navchannia u zakladakh fakhovoi peredyvshchoi ta vyshchoi osvity / za red. Stadnoho Ye., Nikolaieva Ye. (2020). – Kyiv: MONU, 2020. – 58 s. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf> [in Ukrainian].
6. Romanovska O. O., Romanovska Yu. Yu., Romanovskiy O. O. (2020). Dosvid vyshchoi osvity Spoluchenykh Shtativ Ameryky KhKh–KhKhI stolit. Knyha 4. Osoblyvosti akademichnoho (universytetskoho) pidpriemnytstva u SSHA druhoi polovyny KhKh – pochatku KhKhI stolit : navch. posib. – К. : Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova, 2020. – 240 s. [in Ukrainian].
7. Sovsun I. Shist problem ukraïnskoi vyshchoi osvity, yaki vyiavyy karantyn // Vyshcha osvita v Ukraini. - URL: <http://osvita.ua/vnz/74767/> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 18.07.2021